

АНОТАЦІЯ

навчальної дисципліни

«Стійкий розвиток: географічний вимір»

1. **Назва дисципліни** – «Стійкий розвиток: географічний вимір».
  2. **Лектор** – доктор географічних наук, професор Сегіда Катерина Юріївна.
  3. **Курс** – 2 (першого (бакалаврського) рівня вищої освіти), семестр – 3.
  4. **Кількість:** кредитів – 3; академічних годин – 90 (у т.ч. аудиторних – 48, самостійної роботи – 42).
-

5. Опис дисципліни

Мета дисципліни – формування у здобувачів вищої освіти системного розуміння концепції сталого розвитку та її просторово-географічного виміру, оволодіння методами аналізу соціально-економічних та екологічних процесів у контексті забезпечення збалансованого розвитку територій.

Завдання дисципліни:

1. сформуванню уявлення про сутність, еволюцію та принципи сталого розвитку;
2. розкрити географічний зміст сталого розвитку та його просторові аспекти;
3. ознайомити з глобальними цілями сталого розвитку (SDGs) та механізмами їх реалізації;
4. проаналізувати взаємодію економічних, соціальних та екологічних компонентів розвитку;
5. навчити застосовувати індикатори та методи оцінки сталого розвитку територій;
6. розкрити особливості сталого розвитку на різних територіальних рівнях (глобальному, національному, регіональному, локальному);
7. сформуванню навички аналізу сучасних викликів (зміна клімату, урбанізація, нерівність, війна) у контексті сталого розвитку;
8. розвинути здатність до обґрунтування стратегій сталого розвитку територій.

Зміст дисципліни

Вступ до курсу.

Сталий розвиток як глобальна парадигма. Роль суспільної географії у дослідженні сталого розвитку. Міждисциплінарність підходів.

Тема 1. Ретроспектива становлення ідеї сталого розвитку.

Передумови формування концепції сталого розвитку. Еволюція поглядів на взаємодію суспільства і природи. Ключові міжнародні події (Стокгольмська конференція 1972 р.,

доповідь «Наше спільне майбутнє», Саміт Землі в Ріо-де-Жанейро, Йоганнесбург, Ріо+20). Формування сучасної парадигми сталого розвитку.

Тема 2. Теоретичні засади сталого розвитку та методи його оцінки.

Принципи та моделі сталого розвитку (економічна, соціальна, екологічна складові). Концепція «триєдиності» (triple bottom line). Поняття сталості та стійкості (resilience). Система індикаторів сталого розвитку. Індекси та методи оцінки (HDI, SDG Index тощо). Просторовий аналіз сталого розвитку.

Тема 3. Подолання бідності та забезпечення добробуту (SDG 1–3).

Географія бідності та нерівності. Просторові аспекти доступу до ресурсів. Якість життя населення. Здоров'я та благополуччя. Територіальні відмінності соціального розвитку.

Тема 4. Освіта, гендерна рівність та соціальна інклюзія (SDG 4–5).

Просторові аспекти доступу до освіти. Освітні нерівності. Гендерні диспропорції у різних регіонах світу. Соціальна інклюзія як фактор сталого розвитку.

Тема 5. Вода, енергія та ресурси (SDG 6–7).

Географія водних ресурсів. Проблеми доступу до чистої води. Енергетичні ресурси та їх просторове розміщення. Відновлювані джерела енергії. Енергетична безпека.

Тема 6. Економічне зростання, індустріалізація та інфраструктура (SDG 8–9).

Географія економічного розвитку. Регіональні диспропорції. Роль інновацій та інфраструктури. Просторові особливості індустріалізації.

Тема 7. Нерівність, міста та спільноти (SDG 10–11).

Просторова нерівність. Урбанізація та її наслідки. Сталий розвиток міст. Просторове планування та якість міського середовища.

Тема 8. Відповідальне споживання, клімат і екосистеми (SDG 12–15).

Раціональне природокористування. Зміна клімату та її географічні прояви. Біорізноманіття та екосистеми. Просторові аспекти екологічних проблем.

Тема 9. Інституції, партнерства та глобальне управління (SDG 16–17).

Роль інституцій у забезпеченні сталого розвитку. Географія політичної стабільності. Міжнародне співробітництво. Глобальні та регіональні партнерства.

Тема 10. Виклики та перспективи сталого розвитку.

Глобальні виклики: зміна клімату, війни, економічні кризи. Стійкість (resilience) територій. Адаптаційні та трансформаційні стратегії. Стратегії сталого розвитку України. Перспективи досягнення Цілей сталого розвитку.

6. **Форми навчання** – лекції, практичні заняття, самостійна робота студентів.
7. **Методи викладання і навчання** – пояснювально-ілюстративні; інтерактивні; проблемно-пошукові; кейс-метод; проєктні; дискусійні.
8. **Методи контролю знань, система оцінювання** – виконання практичних робіт (аналіз індикаторів, кейсів сталого розвитку, просторовий аналіз), участь у дискусіях, тестування, модульний контроль; підсумковий контроль – залік.

9. Навчально-методичне забезпечення

1. European Environment Agency. URL: <https://www.eea.europa.eu>
2. Global Compact Ukraine. Цілі сталого розвитку. URL: <https://globalcompact.org.ua/tsili-stijkogo-rozvytku>
3. OECD. Green Growth Indicators. URL: <https://www.oecd.org/greengrowth>
4. Raworth K. *Doughnut Economics*. URL: <https://www.kateraworth.com>
5. Sachs J. *The Age of Sustainable Development*. URL: <https://cup.columbia.edu>
6. SDG Tracker. URL: <https://ourworldindata.org/sdgs>
7. SDG Tracker: Measuring progress towards the Sustainable Development Goals URL: <https://ourworldindata.org/sdgs>
8. UNDP. Sustainable Development Goals. URL: <https://www.undp.org/sustainable-development-goals>
9. United Nations. *Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development*. URL: <https://sdgs.un.org/2030agenda>
10. World Bank. Sustainable Development Data. URL: <https://data.worldbank.org>
11. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua>
12. Про ЦІЛІ Стійкого розвитку: Sustainable Development: Department of Economic and Social Affairs UN URL: <https://sdgs.un.org/goals>
13. 17 Цілей сталого розвитку. Україна URL: <https://globalcompact.org.ua/tsili-stijkogo-rozvytku/>

10. **Мова викладання** – українська.